

TJENESTEUTVIKLING
KONGSBERGREGIONEN

HØRINGSSVAR FRA KONGSBERGREGIONEN TIL NOU 2023:27 – ET SYSTEM FOR KVALITETSUTVIKLING

Kongsbergregionen ved kommunene Tinn, Hjartdal, Notodden, Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal og Sigdal støtter KS sin høringsuttale slik den foreligger i brev datert 23.01.-24, vedlagt fra side 2.

Denne uttalen har i forkant av frist for høringen vært drøftet i Regionens oppvekstledernetverk, bestående av kommunalsjefene fra hver av kommunen. Disse ga sin tilslutning til høringssvaret fra KS.

Mvh

Line Berget Hedegart
Tjenesteutvikling Kongsbergregionen
Mobil: 970 53 485

TJENESTEUTVIKLING
KONGSBERGREGIONEN

Utdanningsdirektoratet

Postboks 9359 Grønland,
0135 OSLO

Vår referanse: 23/04663-4

Arkivkode: ---

Saksbehandler: Marianne Lindheim

Deres referanse:

Dato: 23.01.2024

Høringsvar fra KS til NOU 2023:27 – et nytt system for kvalitetsutvikling

Overordnet kommentar

KS mener at utredningen i NOU 2023:27 gir et godt og konstruktivt bidrag til å styrke kvalitetsutviklingssystemet for skolen.

Kommunene og fylkeskommunene har et overordnet ansvar for å legge til rette for gode oppvekstvilkår for barn og unge, herunder ansvaret for læring, kvalitet og trivsel i skolen. Dette må ivaretas gjennom kommunenes ulike roller som lokaldemokratisk arena, samfunnsutvikler, myndighetsutøver, tjenesteyter og arbeidsgiver. Kommunens ansvar for barns læring, trivsel, tilhørighet og utvikling har derfor et bredere perspektiv enn i kraft av rollen som «skoleeier». Dersom kommunene skal kunne ta sitt ansvar for utvikling av skolen, må de også ha god og dekkende kunnskap om skolen. KS legger vekt på at kunnskapen må omfatte hele skolens brede samfunnsmandat, som både omfatter utdanning og danning. Et felles og bredt kunnskapsgrunnlag om ståsted for skolens utvikling er et godt utgangspunkt for dialog om veien videre og helt nødvendig for at kommunesektoren skal kunne utøve sitt ansvar.

KS støtter særlig utvalgets vektlegging av verdien av lokal dialog og samarbeid om kvalitetsutvikling. KS utviklingsprogram ABSOLUTT legger nettopp vekt på dette, gjennom samarbeid mellom folkevalgte, administrasjon, tillitsvalgte og elever. Videre støtter KS utvalgets forslag om å videreutvikle kvalitetssystemet, slik at dette i større grad blir lærings- og utviklingsrettet.

Utvalget beskriver kort den digitale dimensjonen ved samfunnsutviklingen i sin innledning og viser til at bruk av teknologi og kunstig intelligens i og omkring skolen reiser nye spørsmål og diskusjoner om hvordan teknologi kan påvirke elevenes læring og hva som er viktig kompetanse. Utvalget har imidlertid ikke gått inn på disse store spørsmålene som en forutsetning for kvalitetsutvikling i skolen. Det blir viktig at nasjonale myndigheter trekker inn denne dimensjonen i oppfølgingen av NOU 2023:17. NOU 2023:19 utreder spørsmålet om læringsanalyse. KS mener at det er vesentlig for skolens og kommunenes kvalitetsarbeid at disse utredningene vurderes i sammenheng.

Kap. 4 Et helhetlig system for kvalitetsutvikling i grunnopplæringen

Det har vært en svakhet ved dagens kvalitetsvurderingssystem at det har vært for fragmentert og for lite støttende for det systemiske arbeidet ute i skolene og kommunene. Dette er godt dokumentert både i landrapport fra OECD i 2011 og i tidligere stortingsmeldinger. Likevel har ikke de grep som er blitt tatt, bidratt i stor nok grad til at kvalitetsvurderingssystemet er blitt opplevd som et system som bidrar til kvalitetsutvikling. Det kan også ha bidratt til begrenset legitimitet for arbeidet med kvalitetsvurdering at enkeltelementer i vurderingssystemet har fått et for stort fokus. KS støtter derfor et skifte fra kvalitetsvurdering til kvalitetsutvikling, men da med en klar forståelse av vurderingens plass i utviklingsarbeid.

Utvalget legger vekt på å styrke sammenhengen mellom prinsipper for kvalitetsutvikling, opplæringslovens formålsparagraf og overordnet del av læreplanverket. Dette mener KS er helt avgjørende for at vi skal få støttet det systemiske arbeidet med kvalitetsutvikling. Utgangspunktet for kvalitetsutvikling må selvsagt være elevenes læring og trivsel, og derfor er det også helt sentralt at elevmedvirkning løftes spesielt i utvalgets forslag. Elevene må få mulighet til å være involvert i arbeidet med kvalitetsutvikling på alle nivå. Utvalget viser til FOU- rapport som er gjennomført på oppdrag fra Elevorganisasjonen og KS. Den gir gode innspill til hvordan alle aktører i skolen kan jobbe med å utvikle økt forståelse for hva elevmedvirkning faktisk vil si.

KS støtter de tre prinsippene som legges til grunn for arbeidet med kvalitetsutvikling. Alle elever skal oppleve mestring og tilhørighet i skolen. Det krever en ekstra oppmerksomhet om elever i utsatte situasjoner. Lærere, ledere og skoleeiere har et stort ansvar for at alle skal oppleve seg inkludert, men mange av disse elevene vil også ha behov for god oppfølging fra andre tjenester. Det tverrsektorielle samarbeidet må derfor også ha sin plass i skolens kvalitetsutviklingsarbeid.

Prinsippet om at kvalitetsutviklingssystemet skal bidra til samarbeid og tillit mellom aktørene er vesentlig. Utvalget vektlegger profesjonsfelleskapets rolle. KS er helt enig i at kvalitetsvurdering og -utvikling i skolen må være kjernen i et lærende profesjonsfelleskap: *Dette handler om å være åpen for innovasjon, ha rom for å eksperimentere med ulike tilnærminger og lære av resultatene. Ved å samarbeide og reflektere sammen kan profesjonsfelleskapet identifisere hva som fungerer og hva som ikke fungerer, og dermed forbedre den pedagogiske praksisen (NOU 2023:27).* KS, kommunene og fylkeskommunene har sammen med partene i arbeidslivet et stort ansvar i å legge til rette for at profesjonsfelleskapene klarer å prioritere tid til og ser verdien i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Det siste prinsippet understreker det viktige samspillet mellom lærere og elever. Dersom kvalitetsutviklingsarbeidet faktisk skal få effekt for elevenes læring og trivsel, må også lærerne oppleve kvalitetsutviklingsarbeidet som vesentlig for elevenes læring og utvikling. Det blir derfor viktig for alle aktører i utdanningssystemet å vurdere om arbeidet på eget nivå vil støtte arbeidet i klasserommet. Det er derfor det er helt vesentlig at dialogen mellom de ulike aktørene i utdanningssystemet løftes som en forutsetning for arbeidet med kvalitetsutvikling.

Kap. 5 Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter gode strukturer og prosesser for samarbeid og dialog

Lokal kvalitetsdialog er en godt innarbeidet metodikk og praksis for arbeidet med kvalitetsutvikling i mange kommuner og fylkeskommuner. Allerede da KS gjennomførte sitt FOU- arbeid om hvordan lykkes i skoleeierrollen i 2008 – 2010 løftet kommunene opp dialog som et viktig verktøy for kvalitetsutvikling. Dialogen har hatt ulike navn som styringsdialog, ansvarsdialog, kvalitetsdialog, men hensikten har vært å bringe sammen ulike aktører for å belyse arbeidet med kvalitet, forstå skolens kunnskapsgrunnlag og peke framover mot tiltak.

Utvalget mener det er behov for å forskriftsfeste at skoleeierne og skolene skal gjennomføre jevnlig kvalitetsdialoger og at kvalitetsdialogen skal rammes inn av et bredt kvalitetsbegrep med et bredt kunnskapsgrunnlag. KS vil peke på at en forskriftsfesting i seg selv ikke nødvendigvis vil bidra til legitimitet og tillit mellom partene. Det har vært et krav til skolebasert vurdering i forskrift til opplæringsloven i veldig mange år, men forskning viser at dette ikke er blitt institusjonalisert i skolen som et verktøy for kvalitetsutvikling. KS er skeptisk til at alle gode intensjoner i skolen, ofte følges av et krav om lov- eller forskriftsfesting, fordi dette kan bidra til mindre lokalt handlingsrom, mer rapportering og byråkratisering. KS vil likevel støtte mindretallets forslag om at det presiseres i forskrift til opplæringsloven og

privatskoleloven at det skal gjennomføres jevnlig kvalitetsdialoger siden dette allerede i stor grad er praksis, og fordi vi støtter kvalitetsdialogen som et sentralt grep i arbeidet med kvalitetsutvikling. KS vil advare mot at en slik forskrift blir for detaljert om hvordan og med hvem kvalitetsdialogen skal gjennomføres. Dette vil i så fall bryte med *Veileder om statlig styring av kommunene, kap.6* som understreker at handlingsrom er nødvendig for at kommunene skal se de forskjellige tjenestene i sammenheng og finne løsninger som er tilpasset lokale behov. Det understrekes at det ikke bør innføres pålegg om bestemte måter å løse en oppgave på: *Kommuner og fylkeskommuner er folkevalgte organer og selvstendige rettssubjekter, og skal selv bestemme hvordan de skal utføre ulike oppgaver.*

KS mener at en styrking av dialogens plass i kvalitetsutviklingssystemet gjennom beskrivelser, veiledning, verktøy og kompetanseutvikling, vil være vel så virkningsfullt som en detaljert forskrift. En følgeevaluering vil også gi viktig kunnskap som man kan bygge på lokalt.

KS gjennomførte en FOU om fagfornyelsen, profesjonsfelleskap og partssamarbeid i samarbeid med Utdanningsforbundet i perioden 2020 – 2022. Et viktig funn her er at det lokale partssamarbeidet i liten grad omfatter faglig utviklingsarbeid, men at både ledere og tillitsvalgte uttrykte ønske om å samarbeide mer om dette. Dette lover også godt for det lokale arbeidet med kvalitetsutvikling og er et område som KS og lærerorganisasjonene ønsker å legge til rette for og følge opp med forskning.

KS mener at det er viktig at alle kommuner og fylkeskommuner involverer ledere, lærere, elever og foreldre i hvordan de vil sikre gode strukturer og prosesser for samarbeid om kvalitetsdialogene i kommunen. Selve gjennomføringen vil kunne variere avhengig av lokale forhold, men elevmedvirkning bør få en særlig oppmerksomhet jf. KS FOU Elevmedvirkning som er vist til i NOU 2023:27. KS vil imidlertid ikke definere en egen handlingsplan for elevmedvirkning i kvalitetsutviklingsarbeidet som den eneste løsningen på dette, men mener at dette må diskuteres blant aktørene lokalt.

Kap. 6 Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter god ledelse på alle nivåer

Utvalget presiserer at ledelse av kvalitetsutviklingsarbeid handler om å sørge for et kontinuerlig og systematisk kvalitetsutviklingsarbeid i tråd med aktørenes roller og ansvar. KS vil i denne sammenheng vektlegge det store ansvaret som ligger til kommuner og fylkeskommuner og vil advare mot å treffe beslutninger om ledelse som vil innskrenke deres mulighet til å lede sitt kvalitetsutviklingsarbeid hvor også andre tjenester kan inngå.

KS vil derfor støtte dissensen fra utvalgsmedlemmene Arnason Bøe og Haugli. Det må være opp til den enkelte kommune og fylkeskommune å organisere hvordan de vil lede kvalitetsutviklingsarbeidet. Dette vil arte seg helt ulikt i forhold til kommunenes størrelse og andre lokale forhold. Opprettelsen av funksjoner, stillinger og stillingsstørrelser er et arbeidsgiveransvar.

KS har i hørings svar på NOU 2022:13 støttet arbeidet med karriereveier, men KS mener imidlertid at EVU-utvalgets forslag går for langt i å definere både konkret organisering og innhold i karriereveiene. KS vil bidra til å finne gode løsninger for nye karriereveier sammen med partene, med rapporten som en viktig kunnskapskilde. Det må være rom for at innholdet i karriereveiene tilpasses lokale behov og den enkeltes ønsker om utviklingsmuligheter. Spørsmål som har avtale- og tariffmessige konsekvenser, må avklares gjennom forhandlinger mellom partene. Dette legger KS også til grunn når et flertall fra KVU foreslår at det bør opprettes en egen funksjon for kvalitetsutvikling i skolen.

Utvalget foreslår at nasjonale myndigheter utreder lærernes og skoleledernes tid og kapasitet til kvalitetsutviklingsarbeid og at utredningsarbeidet skal gi grunnlag for videre diskusjon om tid som

rammevilkår for kvalitetsutviklingsarbeidet. Det pekes på forskning som viser at skoleledere opplever stort tidspress og at de har lite tid til pedagogisk ledelse og kvalitetsutvikling. Samtidig sier utvalget at det gjennom deres diskusjoner i utvalget har blitt tydelig at definert tid og tidsbruk nedfelt i avtaleverket legger sterke føringer for hva utvalget kan foreslå av endringer, og at dette må tas på alvor, spesielt med hensyn til utfordringer med å rekruttere og beholde lærere og skoleledere.

KS ønsker en diskusjon om tidsbruk i skolen velkommen, men vil samtidig vise til at nåværende arbeidstidsavtale for undervisningspersonale (SFS 2213) gir et stort handlingsrom for lokale løsninger. Nåværende avtale ble vedtatt i januar 2022 og er nettopp prolongert for to nye år. Denne avtalen har en ny innledning som nettopp løfter arbeidet i profesjonsfelleskapene:

For at elevenes opplæringstilbud skal bli best mulig, må lærernes faglige og pedagogiske praksis og profesjonelle skjønn forankres i ulike profesjonsfelleskap. Skoleledere og lærere, sammen med andre yrkesgrupper, finner gode løsninger som sikrer alle barn og unge en god oppfølging. Skolens ledelse legger forholdene til rette for det profesjonsfaglige samarbeidet og skal gi retning og tilrettelegge for læring og utvikling. Også når det gjelder ledelsesressursen er det lagt inn nye føringer: Å styrke og støtte profesjonsfelleskapets faglige utvikling er en viktig del av den pedagogiske ledelsen av skolen. Pedagogisk ledelse og profesjonsfaglig arbeid krever tid. Ledelsesressursen som avsettes, må gi handlingsrom for å lede dette arbeidet. Så er selvsagt den lokale praktiseringen av avtalen også avhengig av et godt lokalt partssamarbeid.

KS vil også peke på flere aktuelle tiltak for å rekruttere, beholde og utvikle kvalifiserte ansatte i skolen, som ble vedtatt av KS hovedstyre i april 2023:

Ledelse, mindre arbeidsbelastning og trivsel på arbeidsplassen

KS vil:

1. ta initiativ til partsamarbeid om videre utvikling av kvalitet og arbeidsmiljø i skoler, barnehager og andre tjenester for barn og unge.
2. være en pådriver for at nasjonale myndigheter oppfyller tillitsreformens mål gjennom å foreslå begrensninger i statlige krav som forhindrer mulighet for lokale vurderinger og utøvelse av profesjonelt skjønn.
3. bidra til å utvikle og dele kunnskap om gode verktøy for å begrense og stanse vold og trusler mot ansatte.
4. bidra til tiltak som styrker skolelederens rolle som pedagogisk leder og som gir støtte til administrative oppgaver.
5. formidle og bruke erfaringene fra IA bransjeprogram barnehage for å styrke det lokale arbeidet for redusert sykefravær i oppvekstsektoren

Kap. 7 Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter relevant kompetanse på alle nivåer

Utvalget beskriver og drøfter ulike tiltak for relevant kompetanse for systematisk kvalitetsutvikling på alle nivåer, og lovverket gir en god del føringer som også beskriver skoleeiers ansvar. Det er derfor vesentlig at skoleeier selv har god forståelse av sitt ansvar både for kvalitet og kompetanse som er tett forbundet med hverandre.

KS har utviklet utviklingsprogrammet ABSOLUTT for å bistå kommunene i dette arbeidet.

Utviklingsprogrammet skal bidra til at folkevalgte, administrasjon og ulike aktører i lokalsamfunnet sammen utvikler kunnskap om handlingsrom, roller og ansvar for barn og unges utdanning og oppvekst. Tillitsvalgte er oppfordret til å delta i programmet. Kommunen og fylkeskommunen setter sammen en utvalgt gruppe som forplikter seg til å delta på alle samlingene i programmet. Den kan for eksempel bestå av: Ordfører, komitéleder, kommunedirektør, kommunalsjef, skolefaglig/barnehagefaglig rådgiver, rektor

(grunnskole, videregående, kulturskole), barnehagestyrer, leder av PPT, medlem av ungdomsråd/elevråd og hovedtillitsvalgt.

For å ivareta det helhetlige perspektivet i programmet anbefales det å opprette en referansegruppe i kommunen og eventuelt fylkeskommunen. Denne gruppa deltar ikke nødvendigvis på samlingene, men bidrar til å ivareta samarbeidet i laget rundt barnet og til å stimulere til økt samhandling på tvers av tjenestene. Det er viktig å engasjere elever, foreldre, PPT, barnevern, helse, kultur og frivilligheten i arbeidet.

Følgende kompetansemål er satt for utviklingsprogrammet:

- God rolleforståelse for hva som ligger i de folkevalgte ansvar for og myndighet til å sikre barn og unge gode oppvekstvilkår og et helhetlig utdanningsløp.
- Innsikt i hva som virker inn på barn og unges læring, utvikling, trivsel og tilhørighet.
- Handlingskapasitet som utvikles i lærende prosesser med medarbeidere, barn og unge, foreldre og andre aktuelle aktører.
- Forståelse for de ulike aktørers muligheter og roller i et helhetlig oppvekstmiljø.

I ABSOLUTT-programmet har vi valgt tre innfallsvinkler som utgangspunkt for den lokale dialogen:

- Kvalitet og kunnskapsgrunnlag - Hvor står vi?
- Framtidsbilder - Hvor vil vi?
- Utviklingsprosessen - Hvordan kommer vi dit vi vil?

Følgforskningen viser at ABSOLUTT programmet kan være en portåpner for økt handlingsrom, kunnskapsdeling og rolleforståelse. Et gjennomgående trekk ved programmet som møteplass er deltakernes opplevelse av inkludering og engasjement i arbeid med barn og unges oppvekst. Gjennom følgforskningen fremgår det at programmet blir sett på som en arena for å bygge broer som bidrar til økt forståelse og respekt for hverandre, også på tvers av etatsgrenser. Forskningen viser at programmet betraktes som en arena for politikk og administrasjon til å møtes og bli kjent med hverandre, og at programmet bidrar til gode relasjoner og en tydeligere rolleforståelse mellom politikere og administrasjon. Ett kjennetegn er også at administrasjonen er tettere på skolene og barnehagene. KS vil oppfordre nasjonale myndigheter til samarbeid med KS om hvordan ABSOLUTT – programmet bedre kan samordnes med andre kompetanseutviklingstiltak som kommunene kan søke midler til, blant annet om kvalitetsutvikling. Dette har også følgforskningen fra NTNU anbefalt.

KS støtter utvalgets vektlegging av lærernes vurderingskompetanse som en viktig premisse for en god standpunktbedømmelse. Standpunktbedømmelsen er vesentlig både som en dokumentasjon av elevenes kompetanse i faget, men også som en indikator på skolens kvalitet. Lærerutdanningens rolle både for å utvikle kompetanse om og i kvalitetsutvikling og elevenes sluttbedømmelse er vesentlig. Et forskningsprogram om kvalitetsutvikling kan bidra til økt vektlegging av dette fagområdet. Det er imidlertid viktig å se dette i lys av prinsippet om partnerskap mellom lærerutdanning og praksisfelt. Nyutdannede og ansatte som ikke fyller krav til tilsetning vil ha behov for ekstra veiledning i arbeidet med å sette standpunkt karakterer. KS støtter her mindretallets formulering. Man bør ikke lage ordninger som vil kreve større kapasitet i en tid hvor en del kommuner vil ha rekrutteringsutfordringer. Det er imidlertid viktig å kvalitetssikre arbeidet med standpunktbedømmelse, og dette kan gjøres gjennom god veiledning.

Kap. 8 Systematisk kvalitetsutvikling forutsetter et bredt kunnskapsgrunnlag

Et bredt kunnskapsgrunnlag skal utgjøre fundamentet for kvalitetsdialogene mellom skolene og skoleeierne. Skolens brede mandat skal ligge til grunn. Og det brede kunnskapsgrunnlaget må bestå av

ulike former for kunnskaps- og informasjonskilder som samlet sett rammer inn hva kvalitet i opplæringen handler om.

Dagens nasjonale kvalitetsvurderingssystem har i stor grad vektlagt kvantitative data, mens man i det lokale vurderingsarbeidet i større grad har hatt mulighet til å vektlegge kvalitative data gjennom dialog og medvirkningsprosesser. Utvalget mener at det er behov for å videreutvikle kvalitative kilder, men det er til dels uklart hvordan dette skal gjøres på et nasjonalt nivå. På den ene siden skal erfaringsbasert kunnskap fra elever, foreldre, lærere, skoleledere, andre ansatte og skoleeiere ha plass og legitimitet i kvalitetsutviklingsprosessene, men samtidig understrekes det at et nytt kvalitetsutviklingssystem må være tydelig avgrenset. KS er uansett enig i at det er viktig at de ulike kunnskaps- og informasjonskildene inngår i en integrert del av skolehverdagen og ikke eksisterer på siden av skolevirksomheten.

Kunnskap og informasjon om skolemiljø

Utvalget drøfter dagens Elevundersøkelse og foreslår å erstatte denne med en skolemiljøundersøkelse som gir elevene mulighet til å si sin mening om det fysiske og psykososiale skolemiljøet. Hoveddelen skal være obligatorisk og gi informasjon til kvalitetsutviklingsarbeidet i skolene, hos skoleeierne og til nasjonale myndigheter. Det skal også utvikles en frivillig tilleggsdel med tematiske bolker for områder skolene vil belyse nærmere.

KS vil støtte denne innretningen på en ny skolemiljøundersøkelse, og det er vesentlig at den også skal bidra til å gi skoler informasjon om hvordan de samiske elevene opplever skolemiljøet. Det er viktig at kunnskap fra undersøkelsen gjøres tilgjengelig for kommunene og skolene og samtidig ivaretar elevenes personvern. KS støtter også utvikling av verktøy for å følge opp alvorlige hendelser i skolemiljøet som kan støtte skolenes arbeid med mobbing, vold, diskriminering, trakassering, utestenging og isolering. Dette må imidlertid være en del av kommunens ordinære internkontrollsystem.

Kunnskap og informasjon om elevenes læring

For prøver som skal gi informasjon om elever som trenger ekstra oppfølging støtter KS at det utvikles frivillige prøver i lesing og regning for 2. trinn og at det videreutvikles obligatoriske prøver i lesing og regning for tredje trinn. Bruk og nytte av prøvene bør evalueres jevnlig. KS støtter også at det utredes om det bør være prøver som kan avdekke behov for ekstra oppfølging på mellomtrinnet, ungdomstrinnet og i videregående opplæring.

KS er positive til at det utvikles nasjonale prøver som er mer læringsstøttende enn dagens prøver. KS er enig i at det er et viktig formål at de nye prøvene skal gi informasjon om elevenes grunnleggende ferdigheter til bruk i det faglig- pedagogiske kvalitetsutviklingsarbeidet, men mener også at prøvene sekundært også må gi informasjon til skoleeierne og nasjonale myndigheter. KS støtter at det utvikles læringsstøttende prøver i lesing, regning og skrivning, men er også enig i at det er behov for å utrede videre særlig hvordan prøvene kan bli relevante for lærerne og profesjonsfelleskapene, samt når på året og hvilke trinn som bør gjennomføre prøvene.

KS vil støtte utvalgets medlemmer som vil utrede behovet for en ressursbank med nasjonalt kvalitetssikrede verktøy for å vurdere elevenes læring og trivsel. Formålet må være å gi informasjon om elevenes læring som støtte til lærernes faglig – pedagogiske arbeid og inngå i lærernes underveisvurdering. Dette er særlig viktig i en tid med mange digitale verktøy for læringsanalyse som tilbys av både nasjonale internasjonale aktører, og hvor viktige personvernmessige vurderinger må gjøres. Det er viktig at utviklingen av slike verktøy gjøres i dialog med partene i skolesektoren.

KS mener det er viktig å videreføre Norges deltakelse i de internasjonale undersøkelsene. Vi støtter at det bør vurderes tilvalg og nye internasjonale undersøkelser i lys av kvalitetsutviklingssystemets formål, prinsipper og forutsetninger og det totale omfanget og kostnadsbildet.

KS mener at det er vesentlig å utvikle varige strukturer for støtte til lærernes arbeid med standpunktvurdering og er enig i at skoleeier har ansvaret for at lærerne har tilgang til strukturer for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av standpunktarbeidet. Slike strukturer kan ha ulike former og må ta utgangspunkt i praksiser og rammevilkår som allerede er i skolen og i behov som lærerprofesjonen har. Det er vesentlig at nasjonale tiltak som kompetanseutvikling også støtter opp om intensjonen om å utvikle kvalitet og kompetanse i, for og om standpunktvurdering. Informasjon om standpunktvurderingen bør inngå i kvalitetsdialogen.

KS mener det er behov for fortgang i arbeidet med å videreutvikle dagens ordninger med eksamen, slik at disse legger til rette for at elevene kan vise og bruke sin kompetanse i dagens teknologiske kunnskapsfunn. Det er eksempelvis behov for å utrede hvordan tilgang til kunstig intelligens, også i nedlastbar form, kan håndteres i en vurderingssituasjon. KS vil imidlertid oppfordre nasjonale myndigheter til å se dette i sammenheng med utprøving av langvarsoppgave i videregående opplæring. En slik langvarsoppgave med ekstern sensur, kan være et godt alternativ til eksamen i grunnskolen og også en støtte for standpunktvurderingsarbeidet.

Kunnskap og informasjon om prosesser og strukturer i et kvalitetsutviklingssystem

KS støtter utvalgets forslag for kunnskap og informasjon om strukturer og prosesser. GSI og VIGO er viktige informasjonskilder om strukturdata, og det er viktig at digitale løsninger bidrar til at rapporteringsbelastningen blir lavest mulig.

Det er viktig å undersøke hva som skal til for at lærere skal oppleve prosessverktøy som Ståstedsanalysen som relevant for deres arbeid med elevene og med skolens kvalitetsutvikling. Dette verktøyet er utviklet nettopp for at lærerne i profesjonsfelleskapene skal gi sin mening om skolens styrker og svakheter i lys av ulike data og gjennom felles prosesser finne fra til skolens utviklingstiltak.

Det blir viktig å gjennomføre en helhetlig gjennomgang av alt støttemateriell og alle støtteverktøy som nasjonale myndigheter tilbyr slik at det som tilbys har god relevans og nytteverdi.

Kap. 9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utvalget mener at de fleste av forslagene som omfatter lokalt nivå, kan gjennomføres innenfor dagens økonomiske rammer. Dette gjelder for eksempel kvalitetsdialogen. Mange kommuner har utviklet gode systemer for kvalitetsdialog og håndterer dette innenfor sine budsjett. Samtidig vet vi at det er ressurskrevende å gjennomføre kvalitetsdialogen, det kan omfatte mange aktører og krever et godt forarbeid for å tilgjengeliggjøre kunnskapsgrunnlaget for ulike aktører. Det kan hende at det nettopp er økonomiske og administrative ressurser som er barrieren for kvalitetsutvikling i en del kommuner. Ressurser til lokalt kvalitetsutviklingsarbeid må inngå i tilskuddsordninger uten at man samtidig legger føringer for hvordan kommunene skal lede og gjennomføre kvalitetsdialog- og utviklingsarbeid.

Utvalget foreslår å utrede læreres og skolelederes tid til kvalitetsutviklingsarbeid og foreslår en million til dette arbeidet. Tidsbruk er et meget komplekst spørsmål som omfatter mange aktører. En slik studie vil kreve både kvalitativ og kvantitativ tilnærming. 2 – 3 millioner er en mer realistisk kostnad for dette arbeidet.

Utvalget foreslår at det settes av ca 25 mill kroner til en satsing på ledelse av gode kvalitetsutviklingsprosesser for lærere, skoleledere og skoleeiere. KS vil anbefale at KS utviklingsprogram

ABSOLUTT inngår som et tilbud i en slik satsing og at kommunene kan søke tilskuddsmidler for å delta i programmet.

Utvalgets flertall støtter forslag i NOU 2022:13 om å innføre et introduksjonsår for alle nyutdannede lærere i skolen og viser til deres kostnadsberegning om at totalkostnad vil bli 372 mill. kr. årlig. De forutsetter da 6000 nyutdannede lærere i barnehage og skole årlig og at disse har en årsverkskostnad på kr. 600 000,-. KS mener anslaget er for lavt. En nyutdannet grunnskolelærer eller lektor vil ha en minimumslønn på kr. 563 800. Dette vil gi en betydelig høyere årsverkskostnad. Totalt sett, ut fra KS sine beregninger, vil forslaget om forskriftsfestet rett til introduksjonsår med 10 % avsatt tid til den nyutdannede, samt oppfølging av dette kravet, koste minimum kr. 660 mill. pr. år.

Med hilsen

Mari Trommald

Kristin Holm Jensen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur